

KALENDÁR VÝROČÍ JUBILUJÍCICH OSOBNOSTÍ A UDALOSTÍ V ROKU 2009

JANUÁR 2009

**1.1.1919 - znovuotvorenie Matice slovenskej – 90. výročie
obnovenia činnosti Matice slovenskej**

**1.1. 1954 sa zlúčila Slovenská národná knižnica a Bibliotéha
Matice slovenskej – 55. výročie**

**1.1. 1794 sa narodil v Paludzi kultúrno-osvetový pracovník
a vydavateľ Gašpar Belopotocký. R. 1829 založil prvú slovenskú
požičovňu kníh. Zomrel v r. 1874 – 215. výročie narodenia a 135.
výročie úmrtia**

**11.1.1899 sa narodil v Turanoch nad Váhom Miloš Bazovský,
slovenský maliar – 110. výročie narodenia**

**15.1.1759 sa narodil v Kňaziciach (dnes Žitavany) Ján Vojtech
Šimko, slovenský básnik – 250. výročie narodenia**

**20.1.1879 sa narodil v Skalici slovenský realistický dramatik Jozef
Hollý – 130. výročie narodenia**

**25.1.1684 zomrel v Brezne slovenský spisovateľ Ján Miločovský
– 325. výročie úmrtia**

**27.1.1829 sa narodil vo Vyšnom Skálniku popredný štúrovský
básnik a klasik slovenskej literatúry Ján Botto – 180. výročie
narodenia**

**29. januára 1879 sa narodil v Skalici Jozef Hollý, slovenský
realistický spisovateľ - 130. výročie narodenia**

**31.1.1849 Pudové zhromaždenie v Martine okrem iného vyslovilo
aj požiadavku federácie Rakúsko-Uhorska – 160. výročie**

**31.1.1869 sa narodil v Tvrdošíne Albert Škavran, slovenský
spisovateľ, hlásateľ Tolstého učenia – 140 výročie narodenia**

FEBRUÁR 2009

1.2.1844 sa narodil v Liptovskom Trnovci Jur Kello-Petruškin, slovenský poštúrovský básnik – 165. výročie narodenia

2.2.1849 sa narodil vo Vyšnom Kubíne Pavol Országh-Hviezdoslav, slovenský básnik a klasik slovenskej literatúry – 160. výročie narodenia

2.2.1929 sa narodil v Koválove, teológ, pedagóg, spisovateľ a jazykovedec Štefan Vragaš - 80. výročie narodenia

8.2.1664 zomrel v Trnave slovenský básnik Peter Benický – 345. výročie úmrtia

11.2.1939 zomrela v Martine spisovateľka, redaktorka a zakladateľka ženského hnutia Elena Maróthy-Šoltésová – 70. výročie úmrtia

12.2.1919 sa narodil v Abramovej Ján Červeň, slovenský spisovateľ – 90. výročie narodenia

14.2.869 zomrel v Ríme zakladateľ slovanského písomníctva, Cyril vlastným menom Konštantín – 1140 výročie úmrtia

18.2.1864 sa narodila v Martine Anna Halašová-Mudroňová, národná pracovníčka v ženskom hnutí, neskôr predsedníčka Živeny. Zomrela v r. 1954 – 145. výročie narodenia a 55. výročie úmrtia

19.2.1894 sa narodil v Chynoranoch slovenský básnik Valentín Beniak – 115. výročie narodenia

25.2.1869 založili vo Viedni slovenský akademický spolok Tatran – 140. výročie založenia spolku

25.2.1904 sa narodil v Záriečí literárny historik, bibliograf novinár a ev. kňaz Ján Čaplovič. Bol riaditeľom Univerzitnej knižnice v rokoch 1948-1952 a od r. 1954 vedúci pracovník Lýceálnej knižnice v Bratislave. – 105. výročie narodenia

25.2.1924 zomrela v Starej Turej skladateľka duchovných piesní Mária Royová. Zložila asi 120 melódií, k 114 napísala vlastné

texty. Zbierala so sestrou i ľudové piesne. Vyšli v zbierke Slovenské spevy v r. 1882 – 85. výročie smrti

27.2.1769 sa narodil v Rimavskej Bani profesor lýcea v Bratislave, vydavateľ, redaktor, publicista a národný buditeľ Juraj Palkovič – 240. výročie narodenia

MAREC 2009

1.3.1924 vyšlo prvé číslo časopisu DAV – 85. výročie vydania

1.3.1924 sa narodil v Revúcej básnik Ján Brocko -85. výročie narodenia

2.3.1824 sa narodil český hudobný skladateľ Bedřich Smetana – 185. výročie narodenia

6.3.1759 sa narodil v Banskej Bystrici Daniel Lehocký, slovenský pedagogický osvietenský spisovateľ – 250. výročie narodenia

10.3.1849 sa narodil v Zemianskom Podhradí Ľudovít Vladimír Rizner, slovenský bibliograf, učiteľ a osvetový pracovník - 160. výročie narodenia

11.3.1924 sa narodil v Udavskom (okr. Humenné) kardinál, náboženský spisovateľ Jozef Tomko – 85. výročie narodenia

13.3.1914 sa narodil v Dolnom Lieskove básnik a novinár Jozef Varínsky (Peter Húžva). Zomrel v r. 1969 – 95. výročie narodenia a 40. výročie úmrtia

16.3.1789 sa narodil v Lubine Samuel Štúr, slovenský národovec, buditeľ, otec Ľudovíta Štúra – 220. výročie narodenia

20.3.1924 sa narodil v Staškove herec Jozef Króner. Člen činohry SND. Hral v televíznych filmoch a inscenáciách. Autor rybárskych a hereckých humoresiek – 85. výročie narodenia

26.3.1874 sa narodil v Tábore Oskar Nedbal, český hudobný skladateľ, ktorý pôsobil niekoľko rokov v bratislavskom Národnom divadle - 135. výročie narodenia

27.3.1754 sa narodil v Bánovciach nad Bebravou osvietenský spisovateľ, jazykovedec a organizátor slovenského kultúrneho života , priekopník československej vzájomnosti Juraj Ribay – 255. výročie narodenia

APRÍL 2009

1.4.1694 sa narodil v Krupine Samuel Hruškovič, slovenský básnik a prekladateľ – 315. výročie narodenia

4.4.1709 sa v Rajci narodil spisovateľ Ján Čerňanský- 300. výročie narodenia

6.4.869 umrel Metod, slovenský vierozvestiteľ, starší brat sv. Cyrila – 1140. výročie úmrtia

6.4. 1864 bol položený základný kameň prvej budovy Matice slovenskej v Turčianskom Svätom Martine. Autorom projektu budovy postavenej v novorenesančnom slohu v rokoch 1869-1875 bol Ján Nepomuk Bobula – 145. výročie polozenia základného kameňa prvej budovy Matice slovenskej

13.4.1899 sa narodil v Ružomberku Emo Bohúň, slovenský spisovateľ, novinár a prekladateľ – 110. výročie narodenia

13.4. 1919 sa narodil v Pohraničiach pri Nitre Ľubomír Smrčok, slovenský spisovateľ a dramatik, šéfredaktor časopisu Film a divadlo – 90. výročie narodenia

18.4.1684 sa narodil v Dolnom Kubíne Juraj Ambrózi, slovenský spisovateľ – 325. výročie narodenia

27. 4. 1954 prijala SNR zákon o Matici slovenskej, podľa ktorého sa stala štátnym vedeckým ústavom vo funkcii národnej knižnice a knihovedného ústavu. Od 1.5.1954 prešla MS do riadiacej sféry socialistického štátu

30.4.1874 narodil v Skalici Michal Šimonovič učiteľ a slovenský ľudovýchovný spisovateľ, organizátor hospodárskych spolkov – 135. výročie narodenia

MÁJ 2009

3.5.1909 sa narodila v Turčianskom Sv. Martine spisovateľka, prekladateľka a redaktorka Zora Jesenská – 100. výročie narodenia

11.5.1789 umrel v Modre Ján Chrastina, slovenský básnik, autor kalendárov a historik – 220. výročie úmrtia

25.5.1914 sa narodil v Bánovciach nad Ondavou básnik a prekladateľ Pavel Horov – 95. výročie narodenia

28.5. 1904 sa narodil v Kežmarku Anton Prídavok, slovenský básnik a osvetový pracovník – 105 výročie narodenia

29.5. 1749 sa narodil v Bánovciach nad Bebravou Ján, J. Rosinský, bernolákovský spisovateľ, národný buditeľ, jeden z prvých členov Slovenského učeného tovaryšstva, podporovateľ kultúrnych podujatí a slovenskej tlače – 260. výročie narodenia

JÚN 2009

1.6.1909 sa v Krompachoch narodil významný slovenský dramatik, prozaik a publicista Júliu Barč-Ivan – 100. výročie narodenia

14.6. 1819 sa narodil v Tisovci Jonatan Čipka, štúrovský spisovateľ, upravovateľ ľudových piesní, spoluzakladateľ Tatrína a básnik – 190. výročie narodenia

17. 6.1874 sa narodil v Tvrdošíne Ignác Gessay, slovenský národný pracovník, novinár a zakladateľ Slovenskej ligy na Slovensku – 135. výročie narodenia

21. 6. 1684 sa narodil v Ivančinej Blahoslav Blazy, slovenský spisovateľ – 325. výročie narodenia

JÚL 2009

1.7.1824 sa narodil v Revúcej pedagóg, ľudovýchovní pracovník, spisovateľ a evanjelický kňaz Samuel Ormis, spolupracovník Ľudovíta Štúra. Organizátor slovenského školstva a autor učebníc a odborných prác - 185. výročie narodenia

1.7.1904 zomrel v Brezne jazykovedec, pedagóg, publicista a zberateľ slovenskej ľudovej slovesnosti Adolf Peter Záturský – 105. výročie úmrtia

10.7.1849 vyšlo vo Viedni prvé číslo časopisu Slovenské noviny – 160. výročie vydania

20.7. 1914 sa narodila vo Vrútkach spisovateľka Hana Zelinová /Hana Havlátová/. Predsedníčka spolku Živena – 95. výročie narodenia

26.7.1904 sa narodil v Senici Ivan Horváth, slovenský spisovateľ – 105. výročie narodenia

24.7.1864 sa narodil v Sebedíne-Bečove okr. Banská Bystrica osvetový pracovník a pedagóg Daniel Bodický. Autor slovesnej gramatiky pre ľudové školy Mluvnica a pravopis slovenský pre ľudové školy, ktorá vyšla v 13. vydaniach – 145. výročie narodenia

30.7. 1859 sa narodil vo Vsetíne na Morave Ferko Urbánek, slovenský dramatický spisovateľ – 150. výročie narodenia

AUGUST 2009

4. 8. 1869 bolo v Martine zakladajúce valné zhromaždenie Živeny, spolku slovenských žien – 140. výročie

5.8. 1964 zomrela v Bratislave spisovateľka, prekladateľka a redaktorka Mária Rázusová-Martáková – 45. výročie úmrtia

15.8.1864 sa narodil v Donovaloch Tichomír Milkin, slovenský básnik a literárny kritik – 145. výročie narodenia

20.8.1924 sa narodil v Tisovci básnik, esejista, prekladateľ Milan Kraus – 85. výročie narodenia

27.8.1844 bol založený v Liptovskom Mikuláši spolok Tatrín pre slovenskú osvetu. Spolok založili M.M. Hodža a E. Štúr – 165. výročie založenia spolku

SEPTEMBER 2009

4.9.1914 sa narodil v Trnave spisovateľ, prekladateľ a historik Gustáv Viktory – 95. výročie narodenia

5.9.1769 sa narodil v Českom Brezove (okr. Lučenec) Bohuslav Tablic, slovenský spisovateľ, prekladateľ, literárny historik, vydal najstaršie spracovanie slovenských zbojníckych motívov – 240. výročie narodenia

6.9.1994 zomrel vo Winnipegu (Kanada) básnik a spisovateľ Ľudovít Bešeňovský. R. 1945 odišiel do emigrácie. Písal i divadelné hry – 15. výročie úmrtia

15.9.1944 začali vychádzať v Banskej Bystrici Národné noviny – 65. výročie

19.9. 1924 sa narodil v Čiernom Balogu prozaik Ladislav Ťažký Čestný predseda Spolku slovenských spisovateľov – 85. výročie narodenia

OKTÓBER 2009

2.10.1867 sa narodila v Polichne Timrava, vl. Menom Božena Slančíková, slovenská kriticko-realistická spisovateľka, národná umelkyňa – 140. výročie narodenia

2.10.1909 sa narodila vo Vyšnom Kubíne Margita Figuli slovenská spisovateľka – 100. výročie narodenia

11. 10.1914 sa narodila v Medvedziom Mária Medvecká, národná umelkyňa – 95. výročie narodenia

14.10.1894 sa narodil český umelecký fotograf a národopisný pracovník Karel Plicka – 115. výročie narodenia

16.10 1864 sa narodil v Kysuckom Novom Meste slovenský spisovateľ Andrej Majer – 145. výročie narodenia

16.10.1994 zomrel v Clevelande (USA) básnik a prekladateľ Karol Strmeň. Rodák z Palárikova – 15. výročie úmrtia

18. 10.1919 bola založená Univerzitná knižnica v Bratislave – 90. výročie založenia

18.10.1874 sa narodil v Tajove spisovateľ, redaktor a pedagóg Jozef Gregor-Tajovský- 135. výročie narodenia

22.10.1919 sa narodil akademický maliar a grafik Vincent Hložník – 90. výročie narodenia

25.10. 1844 sa narodil Viktor Tilgner, akademický sochár, autor Ganymedovej fontány pred budovou SND – 165. výročie narodenia

NOVEMBER 2009

1.11.1829 bola v Liptovskom Mikuláši založená prvá ľudová knižnica na Slovensku. Roku 1843 ju úrady zatvorili – 180. výročie založenia

10.11.1714 sa narodil v Machalovciach (okr. Poprad) Romuald Hadvabný, autor latinsko-slovenského slovníka a prekladateľ – 295. výročie narodenia

16.11.1754 sa narodil v Klenovci Ladislav Bartholomeides, významný slovenský osvietenský historik, autor učebníc, ktoré sám ilustroval, grafik a geograf – 255. výročie narodenia

19.11.1819 otvorili v Spišskej Kapitule prvý učiteľský ústav v habsburskej monarchii, ktorý sa staral o národnú výchovu učiteľov – 190. výročie

27.11.1844 sa narodil v Moravskom Jáne Andrej Kubina (pseudonym Záhorský), slovenský národný buditeľ, básnik a spisovateľ – 165. výročie narodenia

28.11.1824 sa narodil v Dolných Držkovciach (okr. Topoľčany) Mikuláš Dohnány, slovenský básnik, literárny kritik a historik – 185. výročie narodenia

30.11.1914 sa narodil v Krompachoch básnik, prekladateľ, redaktor, pedagóg a rk. kňaz Mikuláš Šprinc. Spoluzakladateľ Spolku slovenských spisovateľov a umelcov v zahraničí – 95. výročie narodenia

DECEMBER 2009

2.12.1919 sa narodil v Turzovke Rudolf Jašík, slovenský spisovateľ – 90. výročie narodenia

20. 12.1749 sa narodil Adam Škultéty, slovenský básnik a skladateľ – 260. výročie narodenia

21.12.1889 vyšlo prvé číslo časopisu amerických Slovákov Slovákov v Amerike – 120. výročie vydania

27.12.1904 sa narodil v Budapešti slovenský básnik Ladislav Novomeský, kultúrny pracovník a predseda Matice slovenskej – 105. výročie narodenia

30.12.1874 sa narodil v Martine Janko Jesenský, slovenský kriticko-realistický spisovateľ, básnik – 135. výročie narodenia

30. 12.1874 uhorská vláda zatvorila gymnázium v Kláštore pod Znievom – 135. výročie

**Zostavila : Agnesa Fitušová, úsek bibliografie a regionalistiky -
Knížnica A. Bernoláka v Nových Zámkoch**